

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การสำรวจการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร" จากผลการศึกษาสำรวจเวลากระจายเสียง เดือนมกราคม พ.ศ.2513 ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุ พ.ท.ท. (ภาคปกติ) สถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุ 1 ป.๒. ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

ในการจัดรายการกระจายเสียงเดือนมกราคม พ.ศ.2513 สถานีวิทยุศึกษาจัดรายการการศึกษามากที่สุด ร้อยละ 61.16 รองลงมาสถานีวิทยุ พ.ท.ท. (ภาคปกติ) ร้อยละ 29.40 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยร้อยละ 27.51 และสถานีวิทยุ 1 ป.๒. จัดรายการการศึกษาน้อยที่สุด ร้อยละ 27.33

เกี่ยวกับการจัดรายการประเภทต่าง ๆ สถานีวิทยุทั้ง 4 แห่ง จัดรายการเพลงและดนตรีมากที่สุด

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุศึกษาจัดรายการข่าวรองลงมา สถานีวิทยุ พ.ท.ท. (ภาคปกติ) และสถานีวิทยุ 1 ป.๒. จัดรายการบันเทิงรองลงมา

สถานีวิทยุ 1 ป.๒. และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จัดรายการละครนิยาย และรายการสำหรับเด็กน้อยที่สุด สถานีวิทยุ พ.ท.ท. (ภาคปกติ) จัดรายการข่าวสารธุรกิจน้อยที่สุด และสถานีวิทยุศึกษาจัดรายการบันเทิงน้อยที่สุด

สำหรับรายการอื่น ๆ ที่บางสถานีไม่ได้จัดรายการปรากฏว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยไม่ได้จัดรายการเกี่ยวกับความรู้สำหรับเยาวชน และข่าวสารธุรกิจ สถานีวิทยุศึกษา ไม่ได้จัดรายการการกีฬา บริการสาธารณะและข่าวสารธุรกิจ สถานีวิทยุ พ.ท.ท. ไม่มีรายการเกี่ยวกับความรู้ สำหรับเยาวชน ส่วนสถานีวิทยุ 1 ป.๒. ไม่มีการจัดรายการเกี่ยวกับความรู้สำหรับเยาวชน รายการที่ผู้ฟังมีส่วนร่วมและรายการข่าวสารธุรกิจ

การรับฟังวิทยุของครูและนักเรียน เกี่ยวกับความสนใจ ประโยชน์ ความรู้ และความคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังวิทยุ สรุปผลได้ดังนี้

การรับฟังวิทยุของครู

ช่วงเวลาที่ครูสนใจรับฟังวิทยุมากที่สุดทั่วทั้งวันจันทร์ - อาทิตย์ คือ 5.00 - 7.00 น.
รองลงมาคือช่วงเวลา 19.00 - 21.00 น.

เกี่ยวกับปัญหาในการรับฟัง ครูไม่มีเวลาฟังรายการที่โปรดปราน รายการที่ครู
สนใจมากที่สุด คือ ข่าว รายการอื่น ๆ ในความสนใจปานกลาง การโฆษณาสินค้าครูไม่สนใจ
เลย รายการบันเทิง ครูสนใจ เพลงต่าง ๆ ระดับปานกลาง ส่วนการแสดงครูสนใจเล็กน้อย

ครูสนใจรับฟังข่าวในประเทศมากที่สุด ข่าวประเภทอื่น ๆ สนใจปานกลาง รายการ
ประเภทต่าง ๆ ทางสถานีวิทยุ ครูให้ความสนใจปานกลาง

รายการที่ให้ความรู้แก่ครูมากที่สุด คือ รายการข่าวราชการและข่าวทั่วไป
ข่าวในประเทศ วิเคราะห์ข่าว คณิตศาสตร์ และเพลงไทย เพลงสากล ความรู้สำหรับเยาวชน
การบรรยายพระธรรมเทศนา การอภิปรายและสัมภาษณ์ การแข่งขันหาข่าวยุติ ความรู้วิชา
ชีวิตต่าง ๆ ละครและนิทานสำหรับเด็ก รายการส่งเสริมวัฒนธรรม และสารคดีประเภทต่าง ๆ

รายการวิทยุที่โปรดปรานทางการศึกษาแก่ครูมากที่สุดคือ สารคดี ข่าวในประเทศ
ข่าวต่างประเทศ วิเคราะห์ข่าว ความรู้ความต่าง ๆ รายการอื่น ๆ ครูเห็นว่าโปรดปราน
ทางการศึกษาในระดับค่อนข้างมากพอสมควร และครูได้นำรายการวิทยุ ไปใช้ประกอบการ
สอนวิชาต่าง ๆ นอบบ้าง

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการรับฟังวิทยุ ครูเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าวิทยุมีประโยชน์
ในการทำให้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวดเร็ว

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
สถานีวิทยุ ท.ท.ท. (ภาคปกติ) สถานีวิทยุศึกษา และ สถานีวิทยุ ๑ ป.๗. ส่วนใหญ่ครูเห็น
ด้วยพอสมควร และครูเห็นควรวางสถานีวิทยุ ท.ท.ท. ควรลดรายการละคร

ด้านการจัดรายการในปัจจุบันครูเห็นว่าสถานีต่าง ๆ มีรายการบันเทิงประเภท
การแสดง และดนตรีค่อนข้างมาก

ครูส่วนใหญ่เห็นว่าสถานีวิทยควรเพิ่มรายการการศึกษา ร่องลงมาเห็นว่าควรเพิ่ม
 ชาวในประเทศและชาวต่างประเทศ และครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรลดรายการโฆษณา และเห็น
 ว่าควรลดการมันเหิงทาง ๆ ร่องลงมา

การรับฟังวิทยุของนักเรียน

ช่วงเวลาให้นักเรียนชายและหญิงรับฟังวิทยุมาก ตั้งแต่วันจันทร์ - ศุกร์ คือช่วง
 เวลา 17.00 - 21.00 น. ส่วนช่วงเวลา 9.00 - 15.00 น. ไม่มีนักเรียนรับฟังวิทยุ
 เลย วันเสาร์ และ อาทิตย์ นักเรียนรับฟังวิทยุทั้งวัน ในการรับฟังวิทยุส่วนใหญ่มีปัญหา
 เกี่ยวกับคลื่นวิทยุ

นักเรียนชายและหญิงสนใจสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุ
 ท.ท.พ. (ภาคปกติ) ระดับปานกลาง สถานีวิทยุศึกษาสนใจระดับค่อนข้างปานกลาง ส่วน
 สถานีวิทยุ 1 ป.ต. สนใจน้อย

นักเรียนชายและหญิงสนใจรับฟัง ความรู้ ข่าว คนตรี กีฬา สารคดีและบทความ
 และมันเหิงในระดับปานกลาง ส่วนการโฆษณา นักเรียนชายไม่สนใจเลย แต่นักเรียนหญิง
 สนใจเล็กน้อย

รายการมันเหิงเกี่ยวกับเพลงไทย และเพลงสากล นักเรียนทั้งชายและหญิง
 สนใจปานกลาง ส่วนเพลงไทยเดิมและการแสดง นักเรียนชายและหญิงสนใจเล็กน้อย

รายการข่าวประเภทต่าง ๆ นักเรียนสนใจปานกลาง สารคดีที่นักเรียนสนใจฟัง
 ปานกลาง คือ สารคดีเกี่ยวกับ ศาสนา วัฒนธรรม ศิลปะคนตรี สารคดีประกอบคนตรี การ-
 แพทย์ โภชนาการ และคหกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และความเจริญก้าวหน้า ความรู้รอบ
 ตัว สารคดีการกีฬา บทความต่อต้านคอมมิวนิสต์ สารคดีการเกษตรและบทความของหน่วย
 ราชการนักเรียนสนใจเล็กน้อย

รายการที่ให้ความรู้แก่นักเรียนมากพอควรมีราวสาร เกี่ยวกับ การบรรยายและ

พระธรรมเทศนา ราชการนับเที่ยง นาฏศิลป์ไทย การอภิปราย สัมภาษณ์ ละครสำหรับเด็ก ส่วนราชการนับเที่ยงบริการสาธารณะและโฆษณาธุรกิจต่าง ๆ นักเขียนเห็นว่าให้ความรู้น้อย

ความคิดเห็นของนักเขียนเกี่ยวกับราชการชาวสารคดี ชรรถหรือศาสนา ภาษาวรรณคดี และวัฒนธรรม การอภิปรายหรือสนทนา กีฬา และ ละคร นักเขียนเห็นว่าให้ประโยชน์ในค่าต่าง ๆ ใดมากพอควร ส่วนราชการเพื่อกุลสตรี นักเขียนชายเห็นว่าให้ประโยชน์เล็กน้อย แต่ นักเขียนหญิงเห็นว่าให้ประโยชน์มากพอควร

เกี่ยวกับผลดีค่าต่าง ๆ ในการสั่งวิทยุ นักเขียนเห็นด้วยว่าทำให้ได้รับความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น มีความรู้กว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์ รู้จักใช้ภาษาไทยดีขึ้น คึกตะเบือ พยายามในการสร้างชีวิต ในอนาคต ไปทางคิงาม อยากเขียนแบบบุคคลในข่าว และอยากทำอะไรที่ไม่เคยทำ ส่วนขลเสียบต่าง ๆ นักเขียนไม่แน่ใจว่าจะทำให้เกิดผลเสียเกี่ยวกับอันปลื่องเวลาโดยไม่จำเป็น มีจิตใจ ฟุ้งซ่าน หอบความสามารถในการเรียบ ใช้ภาษาเลวลง ได้รับตัวอย่างที่ไม่ดีมาปฏิบัติ ทำให้อารมณ์อ่อนไหว และทำให้เวลาในการศึกษาเขาเรียบ นอบลงไป

ราชการวิทยุ ที่นักเขียนเห็นว่าควรเพิ่มมากคือ คนตรี และเพลงสากล รองลงเห็นว่าควรเพิ่มข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศ ส่วนราชการวิทยุที่นักเขียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรลด คือ ราชการนับเที่ยงต่าง ๆ และการโฆษณา

ขอเสนอแนะ

เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงมีอิทธิพลต่อผู้รับฟัง สถานีวิทยุควรคำนึงถึงการจัดรายการดังนี้

1. สถานีวิทยุควรจัดรายการที่ให้ความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนาแก่ผู้ฟังทุกระดับ และจัดรายการความรู้ต่าง ๆ เพื่อจะได้ยกระดับมาตรฐานการรับฟังวิทยุของผู้ฟังในสูงขึ้น

2. สถานีวิทยุควรจัดรายการสำหรับเด็กและความรู้สำหรับเยาวชนโดยเฉพาะ

รายการสำหรับเด็กส่วนใหญ่เวลานี้มักจะเป็นละคร นิทานที่แทรกคติและความรู้ ควรจะจัดรายการในความรู้ในแนวต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

3. รายการวิทยุ บางรายการที่ขาดเนื้อหาสาระ และมีการโฆษณามาก ทางสถานีควรจะแก้ไขปรับปรุง เพื่อที่จะทำให้ผู้ฟังไม่เกิดความเบื่อหน่าย และทำให้ได้ประโยชน์จากการรับฟัง

4. การจัดรายการประเภทบันเทิง มีบางสถานีมีรายการบันเทิงมาก ควรจะมีการลดรายการบันเทิงลงบ้าง

5. สถานีวิทยุควรจัดรายการในความรู้ต่าง ๆ แยกครุ เพื่อที่จะได้นำไปใช้ประกอบการสอนวิชาต่าง ๆ ได้

6. สถานีวิทยุควรจะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และปรับปรุงสถานีในด้านเทคนิค ด้านการบริหารงาน และการจัดรายการ เพื่อที่จะได้ให้ความรู้ต่อผู้รับฟัง และทำให้ผู้รับฟังเกิดความนิยมในการฟังวิทยุ

7. สถานีวิทยุควรจะคัดเลือกอยู่ประกาศที่มีความรู้ทางด้านภาษาไทยเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เช่น การออกเสียงตัว "ร" "ล" และคำควบกล้ำ ซึ่งผู้ประกาศส่วนใหญ่มักละเลยในด้านนี้

8. เกี่ยวกับการจัดรายการในเวลาต่าง ๆ ควรจะพิจารณาตามความเหมาะสม และกิจวัตรประจำวันของคนส่วนใหญ่ แล้วพยายามจัดรายการให้คึกคักมีรสมีมนต์ และพยายามยกระดับความรู้ ความคิด และจิตใจหรืออารมณ์ของผู้ฟังให้สูงขึ้น เพื่อทำให้เกิดผลดีแก่ผู้รับฟัง และประเทศในทางอ้อม

ด้านการจัดรายการ เมื่อได้พิจารณาจากกิจวัตรประจำวันของผู้รับฟังว่าต้องการรับฟังว่าต้องการรับฟังรายการใด ในเวลาใด อย่างไร และควรที่จะได้รับฟังรายการใดในเวลาใด เช่น รายการข่าว ควรให้มีเป็นประจำทุกวันเช้าในเวลาที่เหมาะสม แต่การฟังสำหรับคนส่วนมากซึ่งต้องรีบร้อนเตรียมตัวไปทำงาน สถานีวิทยุซึ่งใช้คลื่นพินิจที่จะจัดรายการให้สอดคล้องตามความจำเป็นและความเหมาะสมแก่การรับฟังของประชาชนในเขตการรับฟัง

9. เกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุที่พอจะมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดรายการในประเทศไทยได้มีดังต่อไปนี้

1. การจัดรายการวิทยุโดยทั่วไปเท่าที่นิยมกันอยู่ในปัจจุบันสำหรับเซกตรับฟังที่ประกอบด้วยชาวเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ เท่าที่ไล่กันในสหรัฐอเมริกาที่ตั้งนี้

การจัดรายการภาคเช้า (06.00-09.00 น.) ภาคนี้โดยทั่วไปมุ่งให้บริการแก่ผู้ฟังส่วนใหญ่ที่ประกอบด้วยชนชั้นกลางและต่ำกว่าซึ่งต้องรีบไปทำงานตอนเช้าไม่มีเวลาดูรับฟังรายการทาง ๆ ควบระยะเวลานาน รายการอาจประกอบด้วย

- ประกาศทาง ๆ เพียงสั้น ๆ
- ข่าวภาคเช้า รายงานอากาศ
- เพลงประเภท Popular หรือที่อยู่ในความนิยมของคนส่วนมากโดยให้มีลีลาหรือทำนองกระปรี่กระเปร่า สดชื่น เพื่อชักจูงใจคนเริ่มวันใหม่ด้วยอารมณ์ที่สดใส
- การแสดงหรือภาคบันเทิงซึ่งประกอบด้วยคำพูด ขำขัน หรือแสดงอารมณ์ที่รื่นเริงของผู้จัดหรือผู้พูดในรายการนั้น ๆ โดยมีการแสดงของวงดนตรี ประกอบด้วย
- บทความสั้น ๆ มีระยะยาวไม่เกิน 5 หรือ 10 นาที เป็นอย่างมากที่สุด
- ควบคุมเวลา มอบ ๆ เพื่อช่วยให้ทุกคนสะดวกในการเตรียมตัวไปทำงาน

รายการภาคกลางวัน (9.00-12.00 น.) มุ่งสำหรับผู้ฟังที่มีจำนวนมากที่สุด เช่น แม่บ้านซึ่งมีโอกาสรับฟังได้ตลอดเวลา และโดยที่คำนึงถึงประโยชน์สำหรับผู้ฟังส่วนใหญ่ จึงต้องจัดรายการที่จะอำนวยความสะดวกประโยชน์และความบันเทิงให้แก่ผู้ฟังประเภทแม่บ้านเหล่านี้

รายการแม่บ้านจัดให้มากมายหลายชนิด เพราะความสนใจหรือกิจกรรมของผู้หญิงมีอยู่โดยกว้างขวางและไม่เฉพาะแต่ในกิจการบ้านเรือนเท่านั้น หากยังต้องครอบคลุมไปถึงข่าวสารของบ้านเมืองที่ผู้หญิงควรรู้ไว้ ประกอบชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวด้วย ฉะนั้น ผู้จัดรายการสำหรับแม่บ้านหรือสำหรับสตรีจึงสามารถที่จะจัดทำให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง สตรีได้โดยแผนประการ หากใช้วิธีการเฉพาะสอดส่องพร้อมไปช่วยว่าผู้หญิงควรจะได้ทราบหรือรับฟังสิ่งใดเพื่ออาจเป็นช่องทางให้ได้ปรับปรุงตน ครอบครัวและสังคมด้วยในที่สุด

ตัวอย่างรายการที่สามารถจัดให้แม่บ้านฟัง โดยผู้จัดรายการที่เป็นสตรีจะมีความสามารถเป็นยูจิก มีดังต่อไปนี้

- รายการอาหาร แนะนำวิธีทำอาหาร
- รายการแนะนำกิจการบ้านเรือนทุกประเภท เช่น จัดดอกไม้ ตกแต่งห้องบ้าน สวน วิธีปลูกพืชผักต่าง ๆ วิธีปลูกไม้ดอกไม้ใบ วิธีเลี้ยงเด็ก วิธีพยาบาล การจัดดูซ่อม ตกแต่ง ประดิษฐ์ของใช้ในบ้าน การจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในบ้าน การซื้อขายของใช้การจ่ายตลาด (แนะนำการซื้อตามฤดูกาล)
- รายการแนะนำการแต่งกาย แฟชั่น เช่น การตัดเย็บเครื่องแต่งกาย การแต่งตัว
- รายการบทความพิเศษต่าง ๆ สำหรับแม่บ้าน (Special-Features for Women) เพื่อเพิ่มพูนความคิดและความรอบรู้ จะเป็นบทความคัดจากหนังสือวิทยุก็ได้
- รายการข่าวสารต่าง ๆ เช่น ข่าวสารทั่วไปเป็นประจำวัน ข่าวสารในวงการศึกษา
- รายการภาคบันเทิง มีเพลงไพเราะ ทั้งประเภท Popular, Semi-Classic และ Light Music ละครประจำวัน

การจัดรายการภาคบ่าย (12.00-16.00น.) ระยะเวลาว่างนี้ แม่บ้านมีเวลาว่างมากขึ้น สถานีอาจจัดบทความยาว ๆ ที่เป็นเรื่องน่าสนใจ สำหรับแม่บ้านได้ต่อไป เช่น บทความเกี่ยวกับการเลี้ยงเด็ก สุขภาพ และการสอนเด็กเล็ก เป็นต้น ตลอดจนรายการที่ส่งเสริมความรู้รอบตัวโดยทั่วไปของประชาชน เช่น การพิจารณาคดีเรื่องการละเมิดกฎจราจร หรือสารคดีประเภทท่องเที่ยว ฯลฯ

ระหว่างนี้ บางสถานีก็จัดรายการละครประจำวันออกไปถึง 16.00 น. เรื่องรายการละครประจำวันนี้ มีผู้ออกความเห็นกับมานานแล้วว่า ไม่เป็นเครื่องส่งเสริมความประพฤติ หรือความคิดความรู้สึกของยูจิกเท่าที่ควร และยังอาจทำให้เกิดผลเสียด้านอารมณ์และความบีบคั้นต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ละครประจำวันที่ตั้งดีถึงขนาดก็มีประโยชน์ในทางช่วยให้ความบันเทิงหรือพักผ่อนใจตามควร และยังอาจไขเบรแนวความคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยอาศัยการเสนอในรูปแบบละครดังกล่าวนี้ด้วย

รายการภาคเย็น (16.00-18.00 น.) นับแต่บ่ายสี่โมงไป เด็กกลับจากโรงเรียน รายการในช่วงนี้จึงมุ่งจัดให้เด็กได้รับฟังเป็นสิ่งสำคัญ เช่น รายการเรื่องยอญาติสำหรับเด็ก และเรื่องน่ารู้อื่น ๆ เพลงสำหรับเด็ก และบางสถานีก็จัดรายการสำหรับคนงานที่ทำงานในโรงงาน ซึ่งมักเปิดฟังในระยะนี้ด้วย เช่น รายการกีฬา และเพลงที่นำฟัง

การจัดรายการภาคกลางคืน (18.00-24.00 น.) ระยะนี้มุ่งจัดรายการที่ทุกคนในครอบครัว จะรับฟังได้จึงมีหลายรสละเคล้าไป นับแต่ข่าว สรุปกีฬาประจำวัน เพลงยามเย็นเพื่อรับฟังในขณะพักผ่อนหรือรับประทานอาหารเช้า

แต่เดิมมาถือวาระหว่าง 19.00-22.00 น. เป็นเวลาที่ดีเลิศ แต่ในระยะที่โทรทัศน์แพร่หลายมาก คนในเขตที่รับโทรทัศน์ก็มักดูโทรทัศน์มากกว่า อยากรู้ก็ควิหุยังถือว่าจะต้องจัดรายการวิทยุประจำวันไว้ในช่วงระยะนี้สำหรับผู้สนใจฟังวิทยุ ฉะนั้นรายการส่วนใหญ่จึงเป็นภาคบันเทิง เช่น ละคร รายการประเภท Variety (เพลงประกอบ ละคร หรือ หสนิยายต่าง ๆ หรือการแสดงสิ่งละอันพันละน้อยที่น่าสนใจ) จึงจัดอย่างพิถีพิถันกว่าภาคกลางวัน คือ มุ่งให้เป็นรายการชั้นดีจริง ๆ

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะวิจัยเกี่ยวกับวิทยุ

1. การสำรวจรายการการศึกษา ถ้ามีเวลาพอควรจะทำการศึกษาสถานของหน่วยราชการต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้ว่าสถานีของหน่วยราชการต่าง ๆ จัดรายการการศึกษา และรายการทั่วไป แตกต่างกันอย่างไร
2. ควรจะสำรวจเวลาโฆษณาของสถานีวิทยุ ที่มีรายการโฆษณามากกว่า มีรายการโฆษณาเป็นจำนวนกี่เปอร์เซ็นต์ของเวลากระจายเสียงทั้งหมด
3. เกี่ยวกับแบบสอบถามควรจะออกเป็นหมวดหมู่ ง่ายและสะดวกต่อการตอบ แบบสอบถามที่ใหญ่ชอบเขียนแสดงความคิดเห็นมาก ๆ มักไม่โดยลเหตุที่ควร
4. การส่งแบบสอบถามไปให้ครูและนักเรียนควรรับส่งตั้งแต่เนิ่น ๆ มิฉะนั้นอาจจะไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพราะในภาคปลายปีการศึกษาครูมีงานมากหังก้านการ

สอนและการออกข้อสอบ นักเรียนต้องเรียนอย่างหนักและเตรียมตัวดูหนังสือสอบ อาจให้
ให้ความสนใจในการออกแบบสอบถามต่อไปนี้